

LO CAMP DE TARRACONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 95.— Diumenge 1.er de Juny de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyen càrrechs públichs; volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereix á la organisió interior de nostra terra; volém que catalans sian los juegues y magistrats y que dintre de Catalunya s'afili en última instancia los pleys y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forsova presti servir tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

IPROU COMEDIA!

Recordèmose de lo que ha ocorregut sempre á Catalunya. Aquí, seria negar l'evidència, no reconeixer qu'el poble no ha pogut mai lligar ab los polítics centralistes, puig ab son insint ha comprès molt abans encara de que las ideas autonomistas prenguin lo vol que tenen avuy en dia, que la major part dels mals que'n s'afligeixen són deguts als polítics madrilenys.

Cada vegada donchs, que algú de aquests ha tingut precisió de venir á Catalunya, ha procurat afalagarnos als catalans, dihentnos que som *laboriosos, cultos y demés frases* de la fúllaraca ab que adornan sos discursos los que, com ells, enraionan mitja hora sens dir res, y donantnos per la corda han conseguit lo que's proposavan, que no era altra cosa que se aplaudir.

A nosaltres que ja ns las sabíam de memoria las frases d'elogi, cap efecte nos feyan, puig los mateixos polítics, a l'esser fòra de Catalunya, nos motejavan ab lo calificatiu d'*egoïstas* qu'és lo meller que poden dirnos, quan, segons ells, nos fan justicia.

Tant quan nos alabavan com quan nos ofenian, quedavam tranquilis, perque al cap yá la fi no per això havian de creixer ni las virtuts del poble català ni sos defectes.

Mes ara les coses van cambiando, y no sembla sinó que lo mateix que'llos polítics de Madrid, tinguin obligació de fer los catalans que van á la Cort. Encara que'n referim á catalans que, en sa majoria, ocupan càrrechs polítics fills del régim centralista, no per això ns sá la cosa menys pena.

Los patriotes de Madrid, ajudats de sa premsa lleugera, nos han presentat als catalans com quelcom ferotge, descastat y antipatriòtic, quan nosaltres ho som més, molt més que ells de patriots, puig nostres esforços van dirigits á salvarla aquesta patria qu'ells veneran molt de *boquilla*, sens perjudici d'aprofitarla pera sos fins particulars.

Y precisament per això nos sá pena que'llos catalans adoptin la línia de conducta que segueixen. Es poch noble al trobarse á Madrid renegar de Catalunya, com volguent dir: «sí, que á la nostra terra n'hi ha de mals espanyols, mes nosaltres, nosaltres som dels inconsútils dels de bona rassa.»

Aquests días y ab motiu de las festas de la coronació, tothom s'haurá pogut fixar en los discursos qu'han fet los catalans que ab carácter oficial han anat á Madrid. Tots han tocat lo mateix registre; tots han fet lo paper poch lluitat de volgut ésser més inconsútils que ningú, guanyantse aixís los aplausos dels que tenen encara la esperança de deturar la corrent natural de las cosas.

Seria més patriòtic parlar no ab fórmulas cortesanas, sinó ab lo cor, y dirloshí clar y net als de Madrid, quinas són las aspiracions de Catalunya, puig jamay podrá considerarse com á mal patriota lo qui ab viril energia senyalà als governants los peñills que porta l'actual sistema y'ls hi obra's ulls á la realitat, perque és molt més noble atacar ab valentia las qüestions, que no amagar lo mal, pensant qu'd'aquest modo ja queda curat.

No és l'aplauso d'un moment lo que deurian buscar los catalans á Madrid. Rés d'això; han arribat las cosas á un extrem que no és qüestió de finir sinó de qu'el llenguatge de la veritat s'obri pas, acabant d'una vegada ab convencionalismes que tan mal resultat nos han portat.

A què vé parlar en lo sentit que ho han fet diferents delegats de Catalunya? Què conseguen ab tant fingiment Lo llògich, lo natural, lo digne, lo patriota, seria correcte, despallar-se de tot ropatge oratori y exposar en totes las ocasions los mals que'n s'afligeixen, única manera de posarhi remey.

Al chor d'alabansas mútuas qu'un dia y altre's prodigan la gent de Madrid, hi devia d'havershi oposat la veu de Catalunya per mediacion de sos fills, y díroshí que si no hi ha esmena, si l'Estat segueix la línia de conducta fins ara posada en práctica, lo resultat final será desastrós.

Això és lo verdader patriotisme, y no fer de comparsa fingint moltes vegadas un entusiassme que no's sent y procurant tréurer de tot partit en profit propi.

Al catalanisme hi caben tots los catalans

—Y donchs, que li va semblar la conferencia de Mossen Alcover al Foment?

—Ab franquesa; no vaig anarhi perque, m'fá mala espina, á mí, que com vostè sab, soch republicà de tota la vida, que ab això del catalanisme hi estigué tan ficit lo clero.

—Però vostè crèu que si'l clero sent simpatia per la causa catalanista, lo catalanisme ha de rebutjar de son si al clero català?

—Jo crech que són una mala gent y que la causa de la ignorancia y falta de cultura del poble és deguda á n'ell que pera governar en las conciencias voldrà'l poble ben ignorant.

—No obstant, los catalanistas de Falset temps enrera vam tenir lo goig d'acompanyar á l'avenc de la Torre de Fontaubella á Mossen Norbert Font y Sagué, qu'era un sacerdot jove, lluhidissim y apassionat per la ciència geològica, portantlo sos aficions fins á l'extrem de baixar ab una intrepidea no igualada per cap català, als més pregóns abims de las afraus d'aquesta terra. Y Mossen Alcover, filòlech eminent y entusiasta de nostra estimada llengua, ab una activitat inimitable ressegueix totas las encontrades ahont se parla, pera estudiar la fonètica particular de cada una, deixant un rastre de catalans convensuts de la necessitat d'ajudar á la formació del Diccionari de la llengua, y s'emporta una budor de datus y apuntes de tots los monuments antichs de la terra ab lo fi d'estudiar l'història de Catalunya d'una manera molt més intellegible que la que estudiarem nosaltres.

—Serán excepcions, honrosas si vol, però la generalitat, creguim á mí, són antidemocràtichs, y'ls verdaders demòcrates són enemicos inconciliables d'aquesta secta privilegiada, que la revolució francesa y la setembreina van posar á ratlla.

—Donchs mirí jo tenia entès que'l Verbo de la democracia espanyola, l'insigne Castellar, havia fet molts bisbes.

—Es veritat. Com que són una gent que no tenen pàtria y van dret al diner, tant s'estiman cobrar de la república francesa com de la Monarquia espanyola.

—No obstant, l'història de Catalunya, tant durant la guerra dels Segadors, com la terrible de Felip V y la independència, nos cita molts exemples de prelats y sacerdots que donaren las seves vidas en olocauste de la pàtria.

—Es cert; però això seria més que pera defensar la pàtria, pera defensar la seva influència dintre de la societat catalana.

—Però no li sembla á vostè que'llos catalans poden vetllar pera que l'influència clerical ó la militarista ó la oficinesca no absorbeixin tota la vida de Catalunya, sense per això rebutjar á l'element eclesiàstich, ni al militar, ni á l'administratiu, abans al contrari, catalanisantlos á tots pera tots plegats fer patria qu'és á lo qu'aspira lo catalanisme?

—No li sembla á vostè que ha sigut de més funestas conseqüències pera l'Estat espanyol, aquest militarisme que'n covat conscient ó inconscientament tot los partits polítics, treba-

llant pera sobornar generals de prestigi pera que'llos treguessin las castanyas del foix y dongueessin lo poder al seu respectiu partit?

Li sembla una forma prou democràtica, l'imposició d'un monarca extranger per un general malhumorat com en Prim, (deixant á part los mèrits del monarca y del general)? Li sembla á vostè una forma prou democràtica la proclamació de la República per unes Corts confeccionades al Ministeri de la governació y á voluntat de qui disposava del manubri electoral? Li sembla prou democràtica la forma ab que fou proclamada la Monarquia d'Alfons XII per Martínez Campos y Jovellá? Li sembla prou democràtica la forma ab que se ha fet la proclamació de la major edat del Monarca actual? Y no li sembla ridícul que'llos republicans espanyols esperin l'adveniment de la República de qualsevol general discontent de la Monarquia (qu'és tots procuren acontentarlos)?...

Jo no estich tant fort com vostè en democracia; però'm sembla que la verdadera, consisteix en respectar las opinions agenes, propagar las propias y procurar l'equilibri y l'armonia entre totes las classes, ja siguin aquelles del clero, de la milícia, del comers, de l'industria, de l'agricultura, de las cièncias ó de las arts. Y tot això lo catalanisme ho conseguirà no rebutjant á ningú que se senti ab fe pera treballar pel desvetllament de Catalunya, si no animantlos á tots tant si's diuhen monàrquics com republicans, despreciant los dicteris de clericals y de anticlericals de retrògados y d'avansats, y procurant que's cumpleixi'l lema de Catalunya pera's catalans.....

A n'aquest punt havia arribat la conversa entre un republicà de la flamarada y'l que suscriu quant mos despedirem. Al donarnos la mà repetí: Desenganyis; això del clero, als catalanistas los fa molt mal.

V. ESTRÉM.

Falset 29 de Maig de 1902.

LO PERILL DEL BARCELONISME

Los nostres enemicos, los que s'esparveran de la creixensa dels ideals catalanistas, han inventat un argument pera combàtrens: l'argument del *Barcelonisme*. Ab mala fe's més, ab bona però equivocada intenció ben pochs, van propagant qu'el triomf del Catalanisme únicament convindrà á Barcelona y hauria de portar perjudicis immensos als demés pobles de Catalunya. Pobres d'esperit com són y acostumats á no eurehi més enllà de lo que allargan sos ulls, quan un móbil egoista y petit no inspira'l seus actes, los nostres enemicos no la comprenen la grandesa del Catalanisme y'l reduheixen á un cambi insignificant de capitalitat y de persones, sensse trascendencia de cap mena pera'l mellorament real del nostre poble.

De la absorció natural que exerceix tot gran centre de població com Barcelona, se n'ha volgut treure profit pera extremar l'argument y enlluñar á la gent senzilla, arribantse fins á afirmar qu'el Catalanisme no té altra finalitat ni propòsit que substituir la hegemonia política de Madrid per la de la capital de l'antich comtat català. Es convenient, per això, que'llos catalanistas, particularment los que no vivim á Barcelona, la refusèm ab energia aquesta errònea creença, que ab tot y sa falset y inconsistència, allunya á molts del nostre camp ó'l hi fa entrar ab rezels y desconfians.

Tothom que judiqui ab imparcialitat y no's deixi portar de cegos apasionaments, haurà de regoneixer que, si algun element, algun organisme burocràtic posseeix Barcelona, que no sia produc de sa absorció natural de gran ciutat, lo dèu precisament al règim centralista que'n malmena. Aquests elements y aquests organismes efectes són del centralisme; puig que

no existien quan Catalunya's governava á sí mateixa y's cuidava sense intrusions exòticas de tot lo que li era pecular y propi. No hi ha dubte, donchs, que fent desapareixer la causa no podrà subsistir sos efectes, y que quan torni á implantarse'l govern autonòmic de Catalunya, adaptant-lo, com és llògich, als temps moderns y á las necessitats del dia, caurà pera no aixecarse mai més ó passarán á ocupar lo lloc que'llos hi pertoca, los comptadissims organismes qu'el poder central ha concedit á Barcelona y entrebancan la vida regional de la nostra terra.

Y que això ha d'esser, nos ho demostren ben á las claras los fonaments en que descansa'l Catalanisme. Nosaltres aymem lo de la terra, volém fer reviure nostras antigas y venerades institucions, espill ahonts' emmirallaren tants pobles, anyorèm, en una paraula, lo retorn de tot lo que ha constituit lo signe característich de la nostra personalitat, que'n distingeix y'n diferenciarà sempre de las demés regions que forman l'Estat espanyol. Però al costat y junt ab aquest fonament qu'en podríam dir tradicional ó històrich, hi coloquèm l'ideal autonòmic que informa'l nostre programa, ideal que no permet lo predomini d'una classe ó d'un poble, sinó qu'liga ab llassos de veritable germanor los elements integrants de la nacionalitat, assegurant pera cada un d'ells los seus drets y las seves llibertats.

Que la tradició catalana no ha estat mai centralizada y uniformista, ho diu l'història y ho proclaman ben altas nostres lleys y costums, compendi acabat dels sentiments y aspiracions de la nostra rasa eminentment particularista. Ni dintre de Catalunya, ni en los moments d'expansió territorial, en los temps més glòriosos de la nacionalitat catalana, se'n poden citar actes que marquin una tendència centralista. Los nostres reys conquistaven pobles, mes no's feyan pas esclaus, ans al contrari, respectaven las llibertats y fins afavorian lo desenvolupament natural de sa personalitat, deixant que els sols se governessin y fossin àrbitres de son règim interior.

Si per aquesta banda cap perill ofereixen los ideals catalanistas pera tots i cada un dels pobles de Catalunya, no creyem que pugan inspirar la més petita temessa'l principis autonòmics en que descansa'l Bases de Manresa y'ls accorts de las Asambleas celebrades fins ara. S'han tingut sempre ben presents las enseñanzas de la naturalesa, y al proclamar l'autonomia regional, s'ha deixat també ben sentada la del individu, del municipi y de la comarca, sense donar preferencias á determinadas classes ni á determinats pobles en l'exercici de las funcions socials, tan legislativas, com judicials, administrativas, d'ensenyança, etz. No volèm nosaltres, perque som consequents ab las nostres idees, que mentres en un lloc hi haja plènora de vida, quedin desatados los altres y arrastrin una existència pobre y malaltissa. Volèm que Catalunya sia un còs social perfecte, y per això és necessari que tots los orgues, fins los més insignificants, tingan l'adequada vitalitat y funcionin ab la regularitat deguda.

—Ahont és, donchs, lo perill del Barcelonisme? Si'l Catalanisme—y de altra manera no tindrà rahó d'existir—no sols té per fonament l'autonomia, sinó que ha de seguir y confirmar la tradició catalana, com pot ésser centralizador?...

Ni hi ha'l perill, ni és possible que nosaltres siguem centralistes. L'argument dels nostres enemicos té per base únicament una comparansa que s'ha volgut fer entre Madrid, capital d'Espanya, y Barcelona, cap y casal de Catalunya. Y no s'ha reparat en que'llos termes no guarden proporció, perque mentres Madrid és un poble sense energies ni vida propia, que se alimenta artificialment mercès als organismes burocràtics creats á l'om-

bra del centralisme qu'empobreix la Espanya, Barcelona és en canvi un centre de treball, de mobiment, ab forsas y medis naturals pera la lluita que exigeixen los temps moderns, y á qui la vida ficticia dels elements burocràtics més aviat perjudicaria que la podrà afavorir.

Val la pena de que'llos catalans qu'estimam sa pàtria reflexionin sobre l'argument del *Barcelonisme* que s'ha inventat pera combatre'l nostres ideals. Estèm segurs de que si las racons exposadas no's arriban á convéncer, ne tindrán prou fixantse en que'llos únichs que'l sostenen y'l propagan ab constància digna de mellor causa, són los elements caciquists de tot arreu, és a dir, los que precisament viuen del centralisme, los que, fent lo joch als polítics de Madrid, més interès tenen en mantindrens dividits pera que resulti més planera la tasca d'exploitar.

PERE LLORET.

Tarragona 25 de Maig de 1902.

(De *La Renaixensa*.)

A "LA OPINIÓ"

¡Manoy! que no ho saben? Ara *La Opinió* vol fer de papu y boy nos prohibeix que li gastem bromas ni que subratllèm paraules sinó volèm incorre en desgracia.

—Oydá! aquesta si que no l'esperavam ni menys podíam somniarhi á l'escriure nostre article anterior picantill's dits com á castic de las seves insensates.

Vaja, se vêu que això de Ripatranse li ha arribat fins á l'ànima jpovert! No's desconsoli tant que ja li deixarem anar quan sigui l' hora, y fins si las circumstancies nos ho permetsin faríam lo sacrifici d'acompanyarlo, no més que per fer las paus y guanyarnos la seva benevolència, jcom que diu qu'és confraternisant anant en vapor, molt fóra que no poguem amansirlo!....

De manera que pera anar á Ripatranse se necessita que tinguem las escolas que la lley mana jno és això?

Y vostè, segons anèm veyst, no's dóna per convenuts perque *Lo CAMP no rebate* que quedin sense instrucció 1.540 noys.

—Bé, home, bé! Per això no calia enfadarse. Ja li farèm lo compte de la vella, y perque després no'n surti ab lo ciri trencat de que *Lo CAMP no l'ha probado*, hasta li citaré textos, però no perdi de vista que lo que aném á probar és que á Tarragona hi han prou número d'escoles y per lo tant difficultment poden quedar 1.540 criatures sense instrucció y si hi quedan que no ho creyem, rès tenen que vèurehi ni las autoritats ni'ls mestres, y si sols demostraríen això que hi ha deixat-sa per part de molts pares.

Anèm al cas: Fullejant la lley de 9 de setembre de 1857, en son article 10 hi lleigim: «En los pueblos que lleguen á 2.000 almas habrá dos escuelas completas de niños y otras dos de niñas.

En las que tengan 4.000 almas habrá tres; y así sucesivamente, aumentándose una escuela de cada sexo por cada dos mil habitantes, y contándose en este número las escuelas privadas, pero la tercera parte, á lo menos, será de escuelas públicas».

Pera reglamentar aquesta computació á qu'és refereix l'article transcrit, en setxa 27 d'abril de 1882 va publicarse una R. O., que si bé fou derogada per R. D. de 6 de novembre de 1884, sigué després reposada en tot son vigor per altre R. O. que aparegué á la *Gaceta de Madrid* en 22 de novembre de 1888 y

Las escolas públicas qu'avui hi han són las següents: a superiors, ab a ajudantias, quinas són considerades com a altres tantas escolas elementals com ho prova lo que a tot arreu se'ls dóna dret a concursar ab aquestas; 6 elementals, ab 1 auxiliaria, y 2 de pàrvuls: total, 13, que sumades a les tretze privadas que segons la mateixa *Opinió* aquí estan establecidas, forman un conjunt de 26 escolas.

Vegi, donchs, *La Opinió*, com hem probado que tenim més escolas que les que la llei exigeix a una població com Tarragona y que per aquest cantó no surten los comptes del 1.540 noys sense instrucció, s'intén! si's seus pares tenen interès en que vagin a estudiar.

No obstant, suposèm que no's convenen tampochs aquests càlculs que li hem fet y aferrèmse als mateixos arguments de *La Opinió*.

Diu aytal diari: «Afirramos nosotros, y *Lo Camp no lo ha negado*, que en Tarragona quedan 1.540 niños sin asistir a la escuela....»

Donchs miri, ara *Lo Camp* repasancho ben bé y després de fer moltes sumas y restas, ha trobat que no són precisament 1.540, com vostè diu, los noys que's queden sense instrucció, sinó mil cinch cents quaranta UN. ¡Aisa, maco! ja qu'es tan entès en qüestions de tant per cent, demòstris la contraria; puig si a vostè li basta afirmar lo primer pera que si *Lo Camp no lo rebate*, nos ho hagèm d'empassar com veritat evident, ara l'oració torna per passiva, y *Lo Camp* afirma que n'hi ha un mes, com podria afirmar que n'hi han mil menys, y si *La Opinió* no lo rebate sobran las probas que adhuc pugan ferse.

Ara vegint vostès si'n serà d'atrevidament demanar subvenció pera anar a Ripatransone quan pels carrers de Tarragona no'ns podèm trèurer las criatures d'entre les camas y jaleida casualitat! tots són de gent mestenerosa y aqueixa és la causa de que's quedin sense instrucció, perque pels richs sempre hi ha una vacant a tots los estudis mentres que's pobres hi trobem sempre la porta tan-cada.

Y (això encara no ho ha dit *La Opinió*, però esperem que ho digui) d'això en tenen la culpa las *autoridades*, per no obligar als mestres pùblics a tirar la porta pels nassos de tothom que vulgui portar-hi els seus fills pagant la retribució que's convinga y fentlos pender única y exclusivament los noys que vulgaren anarhi sense pagar rès, encara que això's dongui de cops de puny ab la llei del 57, feta pel sabi Moyano, qu'en aquest y altres punts segueix vigent; encara que l'Ajuntament no hagi parlat mai de retribucions convingudes, y encara que no hi hagués cap escola privada ahont poguerse instruir los que volguessin ferho pagant, perque això és lo que convé y es lo que con.... al senyor de *La Opinió*.

«No és cap aqui ahont dirigeix la punteria?

Donchs tiri, tiri, y, sobre tot, asseguri ben bé'l cop, que no li surti'l tret per la culata!

Per no rès

La Rosalía y l'Enrich estaven recolzats en la barana de la galeria que donava al jardí. La tarda havia sigut xafosa, però una forta ruixada, cayguda sens dupte en les vènies montanyes, deixava sentir un fresquet ventil, qu'embranzint los rosés y clavellés del jardí, escampava més intensament l'embaunada flanya que's desprenia de les flors.

En los visatges dels joves, promesos de poch temps, no hi reflexava aquella tranquila felicitat, tan propia dels enamorats; molt al contrari, los hermosos ulls negres de la Rosalía, exteriorisavan una forta irritació.

—No sé qu' t'hi fet pera que'm tractis això—deya l'Enrich tot contrariat.

—Rès, quasi rès; enganyarme d'aquesta manera....

—Però, Rosalía.... Te juro per lo que més estimis que las tevas sospitas són infundades; ab la meva cosina ni hi penso ni hi he pensat mai.

—Donchs si no hi pensas, per què vas tot lo dia ab ella, obsequiantla tan fòra de lloch? Això m' posa à mi en ridicol.

—Vaja; tasaderías de dònans. Ni és cert que vagi tot lo dia ab ella, ni que la obsequi més enllà de lo qu'es regular entre parents qu'estan en bonas relacions.

—Lo parantiu obliga á molt.... digué la Rosalía ironícamet.

—Obligarà ó no obligarà; però tota persona ben educada dèu conduir-se sempre ab la major correcció, molt més tractantse de forasters. La Matilde estarà aquí tres ó quatre setmanas, y després, Déu sab quan nos tornarem á veure.

—Ja vindrà per aquí tot sovint, no tinguis por.

—Per Déu Rosalía. Que no té cap valor la meva paraula?

—Nó, nó y nó, contestá ab energia.

—A l'últim me farás enfadar ab aquela gelosia ridícula.

—Entfàdat tan com vulguis—replica ab tó desabrit la Rosalía.

—Adeu—digué l'Enrich exasperat, y dirigintse ràpidament cap al recipient, prengué'l barret, obri la porta, que tancà d'una revolada, y baixà depressa las escalas.

Dels ulls de la Rosalía desprengueren ardentes llàgrimas, que nerviosament s'axigà al sentir que s'apropava algú. Era D. María, sa mamá, que notant la sobreexcitació de la noya, li preguntà:

—Què ha passat?

—Rès; cosas de l'Enrich—y sense donar més esplications se dirigi a la seva cambra.

L'Enrich no's deixà veure en tot l'endemà, però al segon dia's presentà bastant encogit. La Rosalía, que tenia el caràcter un xich viu, feu que la minyona, a l'obrir la porta, li digué qu'estava malalta.

—Fá llit? preguntà l'Enrich.

—Si.

No sapiguent què fer ni què dir, lo jove donà un pas enrera, que la minyona aprofità intentant tancar la porta; però a l'Enrich se li occorgué demanar per D. María y ab aquesta intenció empenyé la porta, veient allavoras com una persona, que per lo vestit conequé era la Rosalía, s'amagava ràpidament darrera un cortinatge. L'Enrich se redressà tot resentit y digué a la minyona:

—Fassí'l favor de dir a la senyoreta que quan estigui restablerta.... ja avisarà—y girant l'espilla baixà las escalas de dues en dues.

La Rosalía sortí y s'atansà a la porta volgument cridar a l'Enrich, però aquest ja havia desaparegut.

—Vaja, á tu't passa quelcom extraordinari—li deya la cusinetà a l'Enrich.

—¿Qué vols que'm passi? Rès; un xich de mal de cap....

—Tindrà d'enviar á cercar lo metge.... ó mellor dit, á la *doctora* Rosalía que't curará desseguida.

—Sempre estàs de broma....

—No són bromas, puig he observat que fà días estàs distret, que contestas á tres quarts de quinze, que gayre be no menys.... síntomas de mal d'amor. ¿Qué hi ha moros á la costa?

—Bé, si, y què?—contestá mitjà enfadat l'Enrich.

—No t'acaloris, home, que'n aquest mon pera tot hi ha remey, menys pera la mort.

—No m'envado pas....

—Bueno; expliqat y ja veurás com jo arreglo la cosa....

—Tú?—No'm fassis riurer....

—Perquè no?

—Perque.... de lo qu' m passa la culpa la tens tú.

—Jo? Veyám, expliqat d'una vegada—digué la Matilde mitjà enroigida.

—Molt senzill. A la Rosalía se li ha posat al cap que l'enganyo, que t'obsèquio tant.... Voila tout.

—¡Que tonta!—exclamà la Matilde ab veu indifinible.

—Jo, li he donat totes las seguretats... però no'm vol creure.

Durant un moment ni l'un ni l'altre gosaren a seguir la conversa. Com aquest silenci feya enutjós, la Matilde s'atreví a dir:

—Demà mateix me'n aniré á casa. Fòra jo, no tindrà motiu pera amohnirte....

—Això no ho puch consentir. La Rosalía devia donar crèdit á la meva paraula.

—Tot lo que vulguis; però jo tindrà un remordiment de conciència d'haver destruït involuntàriament la teva felicitat.

—¿Però quina culpa'n tens tú de las seves quimeras?

—Cap, ja ho sé; més cal donar alguna satisfacció....

—¿Satisfacció?—No seré pas jo qui la dongui. Ella....

—No extremis les cosas—digué la Matilde mitjà conmoguda—puig, aquesta classe d'ofensas se déuen perdonar per la causa que las promou. Si la Rosalía no'estimes molt, segurament que no tindrà gelosia de mi ni de ningú. Tú, malgrat tindres ràhó, has de donar lo primer pas pera la reconciliació. A n'ella no li estarà bé ferho....

En aquell moment entrà la germana petita de l'Enrich, bonica ya nena de tretze anys, que s'abalançà y petonejà a la Matilde. L'Enrich no podia apartar los ulls de la seva cosina, descobrint en ella qualitats que may havia notat. Allí en lo fons de la seva conciència, fins trobava que la Matilde era més hermosa, més distingida, més espiritual.... y per un moment li sapigué grèu que'l celos de la Rosalía no tinguessin fonament sèriu. La Matilde de cùa d'ull observava al seu cosí y's tornà tota roja, com si insintivament endevinés las ideas que bullien en lo cervell del jove.

—Passaren molts anys.

La Rosalía casà ab un advocat y la Matilde ab un capitá d'enginyers militars. L'Enrich havia passat a Buenos Ayres cridat per un oncle seu que residia allí. En l'Atenas del Sud, com enfàticament la anomenen los americans, l'Enrich treballà com un negre en lo comers del seu oncle. Aquest morí, y com no tenia successors directes, deixà a son nebot una gran fortuna.

Arreglats los assumptos de l'heretage vingué l'Enrich á Europa, per primera vegada. Los seus pares, ja vellets, lo rebien ab llàgrimas de gran satisfacció, lo mateix que la seva germana ja casada. A Tarragona y ab la familia hi passà una bona temporada, que ja se li feya llarga

per l'anyoransa de la vida activa que portava a Amèrica.

Un dia vègut a la Rosalía, vestida de dol per la mort del seu marit, occorreguda més d'un any abans. La vista de la seva antiga estimada li produí una forta decepció. Malgrat los anys transcorreguts havia conservat l'Enrich, lo recor de l'esbelta y bella figura de la Rosalía. Al veurela endolada, pàlida y envelldida, lo cor se li serrà, estumants'li el darrer recor d'una il·lusió perduda.

A l'embarcarse á Barcelona pera retornar a Buenos Ayres, l'anà á despedir tota la familia y la Matilde ab son marit. La cosina tot bromejant digué al Enrich:

—Vaja que la sorte que has tingut la deus ben bé a la Rosalía y a mí.

—....?

—Perque sense la meva estada a Tarragona, ni la Rosalía s'hauria engelosit, ni tu hauries anat a Amèrica; casadet y vegetant per aquell hermós trosset de terra catalana, passegant á l'estiu per la Rambla y á l'hivern per darrera'l Palau....

—Potser tens raho, entusiasta tarragonina, de vegades fets en si insignificants ocasionan una virada en redó en los destins de l'home. Malgrat haver naugrat fins ara ab vent de popa, qui sab si naufragaré! Succeheixi lo que succeixi, tal vegada la veritable felicitat l'hauria gaudit no moventme de casa.... y al dir això dirigi, desde la coberta del trasatlàctic sos esguerts melangiosos cap al llach de la costa pel canto de Tarragona.

EMILI ROSELL.

Comentaris

Fet significatiu

Ab motiu de la coronació, l'Alcalde de Madrid invitá a tots los confreres d'Espanya. Los pochs ó molts que hi anaren foren obsequiatx ab un àpat, que presidió l'amo, com si diguissim, dels Alcaldes d'Espanya, Sr. Moret, ministre de la Gobernació.

Fins aquí rès hi ha que dir; però arribada l' hora de las expansions oratorias, brindaren diferents Alcaldes, cap d'ells català, y horroritzse tots demanaren la prompta descentralización administrativa. Ara hi fan lo mànech, devia pensar en Moret, y tot malhumorat s'ajecà y li's engegà un discurs eloquent y rublert de fullaraca com tots los seus, fugint de estudi en lo de la descentralización y dijeron que'l centralisme era l'andamiaje que aguantava no sabèm què, ni ell tampon devia saberlo probablement; la qüestió era sortir del pas ab una frase.

Encara qu'això de la descentralización és una paraula molt vaga, que rès concreta, lo fet que Alcaldes de real ordre sostinguessin per aquest registre no deixa de ser molt significatiu. Quan menys prosta, que las idees regionalistas més ó menys alarmades, començan á fer camí en regions que fins ara havian soportat pacientment l'absorció centralista de la de Madrid.

Pera nosaltres tot això és una bona senyal, puig si Alcaldes que déuen el nom de las col·lillas sagades y per haver. Desde'l modest municipal fins als *cobdiciats* cárrechs del ram de consums, l'història del confrare és d'aquellàs que no hi ha per ahont agafarlas. De tanta llàstima que'n fàl deixem corre aquest punt, puig no servim nosaltres pera tractar certs assumptos.

Y per acabar—perque no volèm que *La Opinió* nos envíi las estisores—hem de recordarli al confrare'l judici que l'instància demanant la rebixa de la contradicció meresqués á D. Pere A. Torres. Repassí la coleción del periòdic y hi trobarà alabansas que contrastan ab las censuras injustificades, basadas en fets complementariament falsos que ara publica. No pensavam pas que s'esborrés tant aviat la memòria del seu ilustre fundador y que, fins d'una manera indirecta, arribessim á bescantar-lo's seus mateixos amics, als qui ell va trèure del no rès.

Una mica més de respecte als morts, senyora *Opinió*!

Després de la crisi

En Canalejas y en Moret, s'han disputat la quefatura del partit liberal, a las mateixas barbas d' Sagasta. Prou un y altre han fet prodigis d'habilitat pera apareixer devant del públic bàbav, ab més quantitat de democracia; però com lo joch era massa declarat, convingueren en quedar iguals en quant á democracia y fer pagar la patenta de la desavinensa á qui no'n té cap culpa, perque si poguessim esbrinar la mente dels ministres, segurament trobaríam que tots, inclos Canalejas, són partidaris del *cerrojo*.... mentre s'siguen al poder.

De tots mòdols, ja s'ospeitava que en Canalejas feya la maleta pera anar-sen ab la bandera democràtica, puig no es costum que desdel candelero's fassin moltes promeses com feu lex-joven á Manresa. A la oposició, bueno, perque ja se sab que no s'han de cumplir. Fòra del ministeri, podrà dir per aquests mons de Déu, que trobantse lligat de bras arrojó el lastre de la reacció, para poder elevarse libremente á las serralles y puras regions de la libertad. Y no solzament tocarà tots los registres de la democracia y del socialisme, pera embarcar als republicans de doblet que ja es cansan d'esperar, sino que, quan sigui a Catalunya, s'declararà partidari de la autonomia més ó menys atenuada y ns dirà als catalanistes que som molt bons minyons.... Potser creurán que això és fer calendaris, però cal que tingui present qu' aquell célebre manifest de'n Pòlavie fou redactat per en Canalejas. Qui fa un cove fà un sistell.

Nosaltres ja'n preparèm á entussiamarnos.

Nos ab nos

Lo dimars passat al vèure que l'orgue de la conservaduria restava mut, tinguerem un desengany. Nosaltres que li havíem estirat la llengua pera fer un rato de brometa y no tenir d'enmàtellar, —per falta d'original, és clar— aquelles estisores tan ben ensinistrades que a tot drap gastan en la redacció del confrare. Per arribarà'l dimecres, i ns poguerem aconsolar del

Pastillas Morelló

En lo colegi de Jesús María

L'acte de la coronació que tingué lloc el dimarts propassat en lo collegi de Jesús María, fou talment una festa de aquelles que deixan fonda y gratíssima emoció en lo cor, enlayrament en l'espiritu, y una sensació de color y intensíssima llum, imborrable per sempre en la vista. Figureus un pati com un bell estoig, bòix enquadrat per las hermosas y ben orejadas aulas de la santa casa, vorejat á solixent, per un jardí de flayrosas flors qu'omplen tot l'ambient de ubriagadors perfums, y en lo centre del pati, colocadas en dues línies, un cènter de colegialas ab traço y mantell de un blanch puríssim, creuau lo pit ab cintas verdes, com poncelletas per descloure, esperant anhelosas la corona de roses pera son inmaculat front, que llur bon comportament y aplicació han fet acreedoras. Una selecta y distingida concurrencia omplenent de gom á gom tot l'espai local, y l'Excelentíssim Prelat d'aquesta diòcesis, accompanyat del pundonorós general Sr. Montaner, y del digno governador Sr. Amer, ocupant siti de preferència al peu de la Verge Maria, y al fons, al lloc més alt del jardí, dominant la festa y destacant llur divina silueta sobre un cel vibrant, iluminós, d'un cobalt intens, la sagrada efigie esculpida en marbre, del santíssim Cor de Jesús. Aytal sou lo quadro que nos feren fruir las religiosas de Jesús María.

Lo Rvt. Prelat doná per obert l'acte, y á l'instant s'hi atansá l'anímosa y distingida senyoreta D. Albertina Romagosa, la qui ab veu clara y entonació apropiada, pronunció una ben sentida y hermosa poesia dirigida á la verge María, essent escoltada ab goig y celebrada per la concurrencia. (Fem constar, encar que vedats de publicar lo nom de son autora, que la bellissima y inspirada poesia fou escrita expressament pera dit acte per una Rvda. Religiosa de Jesús María.) Acabat lo discurs, ressonaren en los espais las melodiosas veus que un chor d'angelic和平 nenes accompanyadas d'armonium, entonavan un himne al treball y la virtut, y comensà'l repartiment de las coronas á las aprofitadas alumnas, essent cridades per parellas per la mare assistenta. Ruborosas s'atansaren á la taula ocupada per los senyors Arquebisbe, general Sr. Montaner y governador Sr. Amer, los que's dignaren coronar á las simpàticas colegialas, y aquestas, ab las reverencies de rúbrica besaren l'anell pastoral. Acabada l'hermosa cerimonia, lo dignissim Prelat dirigi á las nenes una sentida y delicada plàtica encoratjanlas y estimulantlas pera que perseverin en los estudis y en las virtuts. Inmediatamente la presidencia, professoras y alumnas y públichs se dirigiren á l'Iglesia honrando las colegialas, y aquestas, ab la festa de la celebració del certamen.

SUSCRIPCIÓ per'l monument al Doctor Robert

Suma anterior 439'25 pessetas.

Carles Moragas y sos fills, 2'50.—T. Brull, 1.—Joaquim Boix, 5.—Francesch Cardona, 1.—Carles Solé, 1.—Domingo Batet, 1.—Salvador Escofet, 5.—Antoni Escofet, 5.—Joseph M. Banús, 1.—Ramón Solé, 0'50.—Antón Navasa, 0'50.—Antón Rossell, 0'50.—Ricart Forés, 0'50.—Enrich Bosch, 0'50.—Joseph Catalá, 0'50.—Bartomeu Corbella, 0'50.—Pere Fortuny, 0'50.—Pere Ferré, 0'50.—Joaquim Boada, 0'50.—Joseph Brull, 0'50.—Enrich Igual, 0'50.—Francesch Reventós, 0'50.—Joseph Tugues, 0'50.—Joseph Solé, 0'50.—Aniceto Martí, 0'50.—Joseph Domingo, 0'50.—Joan Torres, 0'50.—Benet Berenguer Rovira, 1.—Joseph Aymat, 0'50.—Antón Serrà, 0'50.—Ramón Abelló, 0'50.—M. J. G., 1.—C. G., 1.—P. P., 1.—Manel Font, 10.—Felip Cabré, 2.—Lluís A. Diges, 1.—E. A., 2.—P. Gabriel, 0'50.—Ramón Cabré, 1.—J. G., 1.—Gregori Saugar, 2.

Recaudat per l'Agrupació «Juventut Catalanista»: Arthur Sólé, 3.—Salvador Punsoda, 1.—Modest Salort, 1.—Joseph Tomás, 1.—P. L., 0'25.—Marià Pllicer, 0'50.—Joan Brull, 0'50.—A. D. M., 0'25.—Antoni Roig, 0'50.—Joseph Baradà, 0'25.—Jaume Brunet, 0'50.—Félix Molas, 0'50.—Tomás Ras, 0'20.—Suma total, pessetas 500'85

Nota: En la llista anterior figura J. Simó ab 2'50 pessetas y deu ésser J. Gassó.

Queda oberta la suscripció en la Redacció de LO CAMP DE TARRAGONA y en las dels demés periódichs que vulgan adherirshi.

Sants de la setmana

Diumenge, dia 1 de Juny.—Sts. Fortunat pbre., Inyigo ab., Simeó m. y Laura mr.—Dilluns, 2.—Sts. Eugeni p., Marceli pbre. y Erasme b.—Dimarts, 3.—Ss. Isaach m., Davi cfr., Cecili y Líard pbres., Clotilde r. y Oliva vg.—Dimarts, 4.—Sts. Francesch Caraccio lo cfr., Dacia mr., Alexandre b. y Sadurnina vg. y mr.—Dijous, 5.—Sts. Bonifaci b., Ferrán infant de Portugal, y Sanxo, Nicanor, Florenci, Apoloni, Zenaida y Valeria mrs.—Divendres, 6.—Lo Sagrat Cor de Jesús y sts. Norbert y Claudi bs. y Candida mr.—Dissabte, 7.—Sts. Pau b. y Pere pbre. Robert ab., Señoríam m. y Genoveva mr.

La part que Tarragona tota prén en los infortunis, quedá demostrada lo dimeses passat en l'acte de l'enterro que resultá una gran manifestació de dol, en la que hi estiguieren representadas totes las classes socials de nostra ciutat.

Es ab ver sentiment quel la Redacció de LO CAMP s'associa á la gran pena qu'afflui a les sectas disidentes.

Una Ploma d'argent, ofrena del Sr. Bisbe de Gerona, á l'autor de la mejor disertació sobre'l tema: «Lleó XIII estudiant en las Encíclicas».

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-asmatichs que's despenen mentres van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

NOVAS

Poch ajudat temps al lluhiment de la festivitat de Corpus, una de las més tipicas de l'any. Lo dia fou bastant rúfol, regnat un fort llevant fresch, y que seu temer que s'acabarà la festa en pluja.

Afortunadament no ploué y encara que la diada no pogué significarse per lo lluhiment dels vestits d'istiu, puig lo temps convidava més á portar abrich qu'altra cosa, y pocas foren las personas que s'aventuren á agafar un refredat vestint d'istiu, se veieren regularment concorreguts los passeigs lo mateix per lo matí que á la tarde, á l'acabament de la professió.

A la Catedral se celebraren los divins oficis ab la solemnitat de costum, oficiant l'Excm. Sr. Arquebisbe y predicant un eloquientíssim sermó nostre bon amich lo Canonge Magistral Dr. Balcells.

A la tarde, y á l' hora anunciada, sortí la professió que sigueu lluhidíssima, assistintihi diferents colègis, los seminaristas y tot lo clero de Tarragona, un gran nombre de particulars y tot l'element oficial.

Cap incident ocorregué, retornant la professió á la Catedral á dos quarts de vuit.

Segons llegirem en un periódich de la localitat, ayu d'eu efectuar un àpat en celebració d'haver coincidit dues agrupacions políticas de las que fan la felicitat de la província.

Alguns suposan que l'àpat té per objecte comensar á ensajarse pera quan sigui poder; però altres creuen que no'n necessitan d'ensajos, perque l'obra que s'ha de representar la saben ja de memòria.

Celebrarem que no'n resulti cap indigestió y que l'alegria del pròxim triomf fassi desapareixer los rezels que tenen algunes dels comensals de que l'actual coincidència sigui tan poc sincera com la passada.

Del nostre collaborador de Montblanch havèm rebut una relació de l'estada del Dr. Alcover en aquella comarca, que la escassetat de temps no'n permet publicar en lo número d'avuy. Ho farèm en lo vinent y perdoni aquell estimat company.

L'eminent filòleg Dr. Alcover sortí divendres de Santa Coloma de Queralt cap á Igualada, desde hont anirà á Martorell, Vilafranca, Vendrell, Vilanova, Sitges y Barcelona, continuant son rovamatge per las comarcas de llevant y tramontana de Catalunya.

Lo ministre d'Instrucció Pública ha concedit á l'Ateneu d'aquesta ciutat una subvenció de 750 pessetas.

La trobem molt merescuda.

L'eminent poeta Mossen Verdaguer va empitjarar molt en la seva malaltia, però'l darrer parte facultatiu acusa una petita melhora, dintre de la gravetat.

No cal dir quant nos entristeix l'estat de Mossen Cinto, qui alivi y curació desitjém ab tota l'ànima.

Aquesta nit tindrà lloc á la distingida societat «Niu Artístich Recreatiu», una funció teatral posantse en escena lo drama «Una limosna por Dios» y la sarsuela «Los Baturros». La festa acabará ab un lluhit ball.

Com anunciamos, lo dilluns passat tingueren lloc á l'Iglesia de Sant Francesch, solemnes funerals en sufragi de l'ànima de D. Dolors Oliva, viuda de Virgili, mare de nostre estimat amich y company D. Antoni.

L'espatxa iglesia resultá petita pera contenir las nombrósas personas que volgueren testimoniar á la respectable familia del Sr. Virgili lo sentimient que'l produí la mort de la que fóu mare carinyosíssima y dama de virtuts exemplars y qual desapareixer d'aquest mon deixà tant falaguers recorts entre tota la societat tarragonina.

De l'Alcaldia reberem atenta invitació pera assistir á la professió de Corpus, celebrada'l dijous passat.

Agrahim l'atenció.

Quan s'havían concebut esperansas de que l'enfermetat de la respectable senyora D. Josepha Miralles de Montañés, hauria pogut dominar-se ab l'operació quirúrgica suferta per la pacient, se rebé la noticia de sa mort, noticia que afectà profundament á las nombrósas relacions ab que compta la distingida família del Sr. Montañés, retuda de poc temps ensaá ab freqüents desgracias.

La part que Tarragona tota prén en los infortunis, quedá demostrada lo dimeses passat en l'acte de l'enterro que resultá una gran manifestació de dol, en la que hi estiguieren representadas totes las classes socials de nostra ciutat.

Es ab ver sentiment quel la Redacció de LO CAMP s'associa á la gran pena qu'afflui a les sectas disidentes.

Una Ploma d'argent, ofrena del Sr. Bisbe de Gerona, á l'autor de la mejor disertació sobre'l tema: «Lleó XIII estudiant en las Encíclicas».

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-asmatichs que's despenen mentres van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totas las malalties del ventre.

VENTRELL

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats.

De venta en totes las Farmaciacs y en casa son autor, Passeg de Gracia, 4, Barcelona.

AVIS PACIÁ MANUEL

participa á sa nombrosa clientela y al públich en general, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entre sols; demunt de la tenda «Las Balcaras», ahont los ofereix son esmerat servei al mateix temps que prèus molt econòmichs.

Especialitat en abrichs de senyoras

geixa á la distingida familia del Sr. Montañés, á la qui, y en especial á l'amant espós de la finada, nostre bon amich don Leoni y al fill D. Joan los hi desitjèm la ressignació necessaria pera soportarla.

Com cada any l'altar major de l'Iglesia de Sant Agustí, sigué adornat y iluminat ab ver gust, pera'l tres últims dies del mes de Març.

A la funció del diumenge á la tarde hi assistí nombrósissima concurrencia. Després del sermó tinguerem la satisfacció de sentir una inspirada salve á quarteto y vèus solas, composició de la tant notable com modesta compositora tarragonina la distingida Sra. D. Dolors Ricomá.

Aquella salve y altres composicions qu'hem pogut sentir de la Sra. Ricomá nos convencen de que té sobradament condicions pera la música religiosa y esprempte prompte poguer apreciar aquestas en obras de més alé.

Entre tant, rebi la Sra. Ricomá nostra més coral felicitació que fèm extensiva á sa familia y en especial á son pare nostre estimat amich D. Joseph María.

Nostre bon amich lo regidor d'aquest Ajuntament D. Joseph Sabaté, ha tingut la desgracia de veure morir á l'únich noi que li quedava, hermos nen de set anys que s'havia distingit per una precocitat admirable.

Al transmetre á l'amich Sabaté lo més sentit pèsam pera la mort del seu nen Pepet, li desitjèm la més gran ressignació devant la prova á qu'el subjectan los designis de la Providència.

En sa dissolt l'acompanyan tots sos amichs, com s'evidenciá en l'acte de l'enterro y funerals que resultaren una prova de las molts simpatias ab que comparteixen en nostre ciutat l'apreciable familia del Sr. Sabaté.

Acabada ja la setmana passada la tirada de nostre setmanari, reberem lo número 5, any 3, de la notable revista mensual «Patria», y á fe que ho sentirem no pogueren donar compte en nostre número anterior, puig la «Patria» dedica la major part de l'esmentat número á l'eximi escriptor tarragoní lo gran Ixart.

Las condicions materials de «Patria» han sigut notablement milloradas unint á un text escollit, hermosos grabats entre els que's destaca lo retrato d'en Joseph Ixart d'un notable perescut.

De lo qu'és l'últim número de «Patria» s'ha pot donar compte per son interessant sumari, qu'és lo següent:

SUMARI: Aniversari de la mort de Yxart, per la Redacció y Narcís Oller.—(Cròniques tarragonines) «La Miranda de la Rambla de Sant Joan», per Lluís Benagéns.—La Mare, per Jordi Canadell y Jacas.—La festa de las Illetas, per J. B. P.—Lo Dr. Alcover á Tarragona.—Pensaments inèdits de Joseph Ixart.—Sols l'home, per Antoni M. Alcover.—La copla popular, per Valeri Serra y Boldú.

—De nostres clàssics: Ausias March.—Al Maig, per Mossen Jordi.—Bibliografia. Carta del senyor Bernad Durand.—Crónica.—Entretiens.

GRABATS: Tarragona: Miranda de la Rambla de Sant Joan.—Capítxo fotogràfic.—† D. Joseph Yxart.—Lo Comte l'Arnau (cancs popular).

Nostre estimadíssim amich lo distingit escriptor tarragoní Don Adolf Alegret, acaba de publicar ab lo títol de «El Consultor indispensable», una obra que conté bon nombre d'estudis pràctichs de gran utilitat pera'l que's dedicen á l'escriptura.

Prometém ocuparnos en la deguda extensió en lo proper número, contenintos avuy remerciant al Sr. Alegret l'obsequi que'n ha fet al remetrens un exemplar de sa darrera publicació.

Crida l'atenció del públich lo bonich cubert de fusta, que ab sustitució de la vela ha fet construir nostre amich senyor Punsoda, pera son elegant cafè del Centro de la Rambla de Sant Joan.

Moltas són las dificultats que s'han hagut de vencer, mes per últim la cosa ha resultat sumament artística y honra al Sr. Punsoda y als artistas que han portat á cap tal mellora.

La pintura és molt apropiada, produ-

hint un bell efecte sobre tot de nit; los cortinatges están ben entesos y complementan lo bon efecte del conjunt bon nombre de plantas exòticas.

Felicitèm á l'amich Punsoda per aytal melhora, veient ab molt gust que cada dia va manifestantse més lo sentiment artístich á Tarragona, procurant tothom fugir de la rutina y presentar los establiments decorats ab riquesa y art.

L'acreditada Revista Juventut ha publicat en son número 120 corresponent al 29 de Maig, un hermos supplement Artístich y literari dedicat á conmemorar lo XXV aniversari de L'Atlantida de l'insigne Verdaguer.

Dit suplement esmeradament editat y ab artístichs grabats, és digno de l'obra á que va dedicat y compàrtel següent sumari:

L'Atlantida per G. Zanné.—L'Ilustració d'aquest suplement per J. Pujol y Brull.—L'estudiant de ca'n Tona, per Antoni Busquets y Punset.—La primera lectura de «L'Atlantida» á Barcelona, per Pompeus Gener.

Los arts han pescat la setmana passada grans quantitats de barats qu'obtenen bons preus en lo mercat per la falta que hi ha de

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrúfolacrònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per aquests cassos, vaig enseñar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.—**Tortosa.**—Molt senyors meus: Puech assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presentats á la meva clínica á causa d'affeccions genitales provinentes de la falta de fixesa de las visceras abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

COLONIALS Y QUEVIURES
DE
Joseph Cardona

Fruits colonials y conservas de totes classes. Vins, licores y xampans. Formatges, mantega, embutits, ceras, cafés, xacolatas, sures y pastes pera sopas, etc.

Portalete, 1 y Plassa de la Font, 51.—Tarragona.

Maquinaria agrícola, industrial y vinicola

Complet assortit en ferreteria

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA
Unich representant en questa província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Santpere y C., constructors d'aràdas y bogits pera fondas llaurades y demés màquines agrícoles.

LA JOYA DEL CENTRE
ESTABLIMENT DE BEGUDAS

JOSEPH RIOLA
22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22
Se despaxtan tota classe de vins y licores de les més acreditadas marcas á preus molt econòmics.
Se serveix á domicili.

RELOTGERIA
DE
F. RIGAU
Baixada de Misericòrdia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas.

La Menorquina

PASTELERIA Y CONFITERIA

DE
Ramón Montserrat
Major, 32, cantonada al del Abad
Tarragona

Aquest establiment ofereix al públic y més de tot lo relacionat ab sa classe la especialitat en guirlaxes del Pilar y Belgas.—Cafés torrats diariament.—Xerez y Xampany de totes marcas.

Se serveixan bodas y bateigs

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 34

Hernández (TRENCAFS)
Aquest establiment compta ab los avenços més moderns y pràctics que la ciència requereix per la construcció i aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo bragger Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trencadures.

Grans existències en braguerets de goma pera la curació radical de les trencadures congènites y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirujia y á Ortopèdia.

Casa recomanada per tots los senyors metes que dan tingut ocasió de conéixerla, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

FUSTERIA

En aquest antic taller se construeixen tot lo referent al ram de fusteria, lo mateix en quant à obres, que'n treballs artístichs-decoratius y de luxe.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11.

BANY'S MEDICINALS

AYGUAS DE MAR Y DOLSA

Pera las personas què sufreixen dolor reumàtic ó inflamatori, així com herpetisme y erupcions, se preparan uns bany's compostos, especialitat de la casa, que donan excelents resultats, conforme ho acreditan lo sens nombre de personnes que tots los anys se curan.

Per més de 50 anys qu'està obert l'establiment, baixa la direcció de sempre de sos mateixos amos y propietaris **senyors Sardà germans**, é indicats dits bany's compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creymen es garantia suficient pera las personnes que tingen á bé visitarlos, ab la seguritat qu'obtindran un prompte alivio en sus dolencias.

Bany's de recreu en banyeras picas de marbre.

Carrers de Mar, 30 y Lleó, 48

TARRAGONA

Pianos

convencionals, desde 10 pessetas al mes.

S'afinan y componen tota mena de instruments de música á preus reduits.

Antich y acreditad magatzem de música de

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

ANTONI ICART Y ALASA
23, San Agusti, 23.—TARRAGONA.—23, San Agusti, 23

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'offerir á sos nombrosos clients y al públic en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avensos de la **Odontologia** moderna ha estableert á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1.er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tívoli y Novetats) y fentloshis aixís mateix avinent que opera tots los dilluns á REUS en sa antigua clínica dental

Plaça de Prim, núm. 2, primer pis de LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE

Labors agrícolas á vapor

En la Redacció y Administració de L'Art del Pagés, Príncipes, 11, principal, I., Barcelona, se donarà rahó de les condicions econòmiques pera desfondar terrenos peral cultiu de vinya y altres plantas, per medi dels aparatos més perfeccionats que's coneixen fins avui.

Per informes dirigir-se á D. Francisco X. Tobella, qui facilitarà notes de preus per desfondar desde un á tres pams de fonda.

Calefacció per petroli

Economia Comoditat

BON CALOR SENS OLOR

Higiene ni perill

Calorifer DITMAR

PR.: 15 PESSETAS PER TOTA ESPANYA

MARIÁN CLANXET

Carrer de la Unió, 14, Tarragona

Farmacia Plana

al costat de la antiga

CASA FIGUERAS

REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygues minero-medicinals

TARRAGONA

SEBASTIA CARDONA

Trobaran los aficionats á la fotografia un assortit complet de cambras, trespes, cubetas, prempas escorredoras, dispositius d'aigua, esfumadors, calibres, fanals de varias formes, cartolinas, paper citrat Lumière, paper bromurat il·lort, placas porcellanias, targetas postals sensibles, estereoscòpus y visitas estereoscòpicas y bany viratge combinat.

Disposarí del paper brillant Gelatina citrat de plata y alumina marca «Taubauer».

Cambra instantanea. Llamp exprés

Periscope-Delta diafragma iris

Exprés minimum 6 1/2 per 9 ab 6 1/2 extra 13

de campanya instantanea. Periscope-Delta (Stereoscòpica)

Tinc lo gust de participar á ma nombrosa clientela, que he rebut les cambras Stereoscòpicas (Delsa-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y películes. Preuviada a l'exposició de Paris ab medalla d'or. Unica casa Espanyoles troben en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s'altera ni taca

PREUS SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D'OLÓZAGA, 9; TARRAGONA

EXCELCER

En Llanas ven uns paraigas

de semi-seda y cutó, de color inalterable,

y teixit tantíssim bo, que resisten tota prova

al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos

ab uns pintats tan rebons,

que ni Rafael ni Murillo

los podrían fer millor,

aproposí per regalos;

causen gran admiració.

Trobaran també sombrillas

y un gran assortit de bastons,

parassols de totes menes

que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa

en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.